

LỜI GIỚI THIỆU

Thời sự quốc tế đã khiến cho ai nấy trong mỗi chúng ta, đều hồi hộp muốn thấy bọn Cộng Sản chống tàn rụi tan rã. Nhưng tin tức báo chí chừa cho ta một chút gì để mừng để vui cả. Biết nhận định thời cuộc chính xác, là một việc tối cần cho mọi dự tính chiến lược nào.

Trong những bình luận gia thời cuộc, Nguyễn Ngọc Bích đã có lối nhận xét khoa học, có thể giúp cho những ai muốn có thêm tài liệu để suy ngẫm.

Lá Thư xin mời quý Ái Hữu đọc.

Cộng sản Việt Nam trước những đòi hỏi dân chủ của người dân

Hội nghị Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam họp hôm 12-3-90 ở Hà Nội để có thể quyết định luôn cả số phận của Đảng Cộng sản V trong những ngày sắp tới. Cuộc họp dự tính kéo dài ba tuần một chuyện không tiền khoáng hậu trong lịch sử Đảng - phần bế tắc nội bộ, phần vì những biến chuyển đến "chóng mặt" (chữ của Võ Nguyên giáp khi được phỏng vấn trên tờ Le Monde của Pháp) đang xảy ra trên thế giới, nhất là thế giới Cộng sản ở Đông Âu.

• Những vấn đề trước mắt.

Những vấn đề mà Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam lần này phải vật lộn sau đây:

- Một chính sách minh bạch cho nhiều năm tới, một cái nhìn chiến lược chứ không thể mờ mẫm như bây giờ được.

- Một sự chuyển hướng dứt khoát để lấy lại thăng bằng trong tình trạng đến cả các nước "anh em" cũng đang bỏ rơi một cách phủ phàng, không thương tiếc.

- Một sự tái tạo niềm tin, ngay trong nội bộ Đảng chứ không nói gì đến bên ngoài, trong lòng dân.

Những câu trả lời khá dĩ chấp nhận được trước những đòi hỏi ngày càng cấp bách của các phong trào đòi tự do, dân chủ đang nổi lên ở khắp nơi, không những ở hải ngoại mà còn có mời đang nhún lên ở trong nước.

Theo lý thuyết của Cộng sản thì Trung ương Đảng là cơ cấu tối cao để đưa ra chính sách. Nhưng mặc dầu thuyết như vậy, các đảng Cộng sản vẫn lại có một cơ cấu tối cao hơn nữa, nó là Bộ Chính Trị Trung ương Đảng. Thành thử cái lối "dân chủ" oái oăm của Cộng sản - mà họ gọi là "dân chủ tập trung" - bao giờ cũng từ trên đi xuống, đúng ra phải gọi là "dân chủ mệnh lệnh" một điều từ bản chất đã không còn là dân chủ thực sự nữa.

• Hà Nội tính gì?

Trong tình trạng đó thì Hà Nội đang tính gì?

Cuộc họp của Bộ Chính trị ở Saigon vào cuối tháng 2 đã quyết định gì thì ta không được biết vì Hà Nội bao giờ cũng coi những cuộc họp đó là một thứ "bí mật quốc gia" hàng đầu. Tuy nhiên, ta cũng có thể nhìn vào hành

động của Hà Nội trong những ngày qua mà đoán được. Một cách nửa cũng là dựa vào một vài tiết lộ hiếm hoi mà ta có thể bắt gặp. Tỷ như một cuộc họp từ tháng 5-88 (quyết nghị thứ 13 của Bộ Chính Trị Trung Ương Đảng Cộng sản Việt Nam) mà phải đợi đến gần một năm rưỡi sau, ta mới được thấy Nguyễn Cơ Thạch tiết lộ trong một tạp chí mới ra của Cộng sản vào tháng 11-89 và tháng 1 năm nay.

Theo những tiết lộ này thì từ

tháng 5-88 Đảng Cộng sản Việt Nam, hay ít nhất Bộ Chính trị của nó, đã nhìn ra là với sự tiến bộ khủng khiếp nhanh chóng của khoa học kỹ thuật trên thế giới, nhất là của khoa học điện tử, cả thế giới đã thành một mối trong đó "ý thức hệ đã mất vai trò quyết định" để được thay thế bằng một sự "liên lập và lợi ích" kinh tế hai chiều giữa các quốc gia. Trong khung cảnh này, đến ngay "những quan niệm về an ninh quốc gia" cũng "đổi thay một cách sâu sắc: Sức mạnh của một nước giờ này không còn dựa vào sức mạnh quân sự mà vào một sự phối hợp lực lượng trong đó sức mạnh kinh tế đóng vai trò chủ yếu". Cũng theo những nhận định đó, Mỹ, Liên Xô và Trung Cộng sẽ để tâm ngày càng nhiều vào các vấn đề kinh tế xã hội. "Sự hòa dịu Nga Mỹ sẽ kéo dài rất lâu", sang đến thế kỷ 21.

Vấn theo những tiết lộ của Nguyễn Cơ Thạch thì "khung cảnh mới ở trên thế giới tạo ra những cơ hội và những thách đố đối với tất cả các quốc gia, trong đó có cả Việt Nam. Điều này làm cho có thể thậm chí, bắt buộc phải đa dạng hóa nền ngoại giao của Việt Nam". Việt Nam sẽ phải dồn hết nỗ lực vào việc "phát triển đất nước và tham gia vào thị trường kinh tế thế giới", với mục đích là bắt kịp với thế giới "trong một thời gian là từ 20 cho đến 25 năm". Để làm việc này, Việt Nam

(Cộng sản) rất cần hòa bình để có thể dốc toàn lực vào những lãnh vực kinh tế, xã hội và chính trị. Để kết luận, "các viên chức Đảng và chính phủ" phải tẩy bỏ được "cách suy nghĩ của 40 năm qua, phải cập nhật hóa cách nhìn trên tất cả một loạt vấn đề, nhất là các vấn đề chiến tranh và hòa bình, và cả chủ nghĩa xã hội cũng như các vấn đề an ninh quốc gia và phát triển" để có thể đem lại đổi mới thực sự trong những năm tới đây.

• Làm được đến đâu?

Trên đây là cái nhìn "tiên bộ" nhất mà ta có thể có được từ Hà Nội. Bao nhiêu phần là sự thật, bao nhiêu phần là Nguyễn Cơ Thạch thêm thắt tô vẽ vào, bao nhiêu phần nữa là Nguyễn Ngọc Trường - tổng biên tập của tạp chí nói trên tìm cách cắt xén hay tô bồi cho một thính chúng ngoại quốc? Không có cách nào biết chắc tuy ta vẫn còn cách nhìn vào sự việc để mà ước đoán.

Bộ chính trị ở Hà Nội như vậy đã trông ra một số điều, có thể tóm lược như sau:

- Sự lạc hậu của Việt Nam Cộng sản so với các nước chung quanh (ít nhất khoảng 20-25 năm).

- Sự cô lập khủng khiếp của Hà Nội trên trường quốc tế.

- "Ý thức hệ đã mất vai trò quyết định" để giờ này "kinh tế đóng vai trò chủ yếu".

- Nga Mỹ đang hòa dịu, có nhiều triển vọng kéo dài sang đến thế kỷ 21, và Tàu Cộng cũng sẽ dồn nỗ lực vào giải quyết chuyện nội bộ của họ, chứ không hơi sức đâu mà lo cho một anh đàn em "gánh nặng" kiểu Hà Nội.

Trong tình thế đó, Hà Nội chỉ còn mỗi một cách là tìm cách "bung ra" càng sớm càng tốt, nếu không muốn bị dồn vào trong "bước đường cùng" kiểu Cuba. Hà Nội đã làm được đến đâu?

Hà Nội đã tìm cách "bung ra" bằng hai đường: Một là đưa ra luật đầu tư nước ngoài và hai là hứa rút hết quân ra khỏi Cam Bốt vào năm 1990. Theo tiết lộ mới đây nhất của Hà Nội thì sau hai năm rưỡi đầu tư của nước ngoài vào Việt Nam Cộng sản thì tất cả các dự án lên khoảng 853 triệu, chưa đầy 900 triệu Mỹ kim, trong khi đó tiền vốn thực sự chỉ có 563 triệu vốn chừng 70 dự án đã hay đang được thực hiện. Như vậy, sự "bung ra" về kinh tế của Hà Nội vẫn còn rất yếu - với khoảng 200 triệu Mỹ kim vào Việt Nam một năm, không bằng cả tiền người Việt hải ngoại gửi về hàng năm cho bà con ở trong một mình thành phố Hồ Chí Minh.

Còn việc rút quân ra khỏi

Cam Bốt thì tuy có thực hiện chính thức là ngày 26-9-89 đã rút hết - nhưng đến nay đã có nhiều triệu chứng là Hà Nội đã đưa quân trở lại chiến trường này. Trận tái chiếm Svay Chek gần biên giới Thái Miên là một (xe tăng và pháo binh Việt cộng yểm trợ quân HunSen), lời khai của mấy tù binh và đào binh Việt cộng và phe Sơn Sann trình diện báo giới quốc tế là hai v.v...

Thành thử biết là một chuyện hành động trên cơ sở cái biết của mình lại là chuyện khác, và hành động có kết quả hay không lại là một chuyện khác nữa.

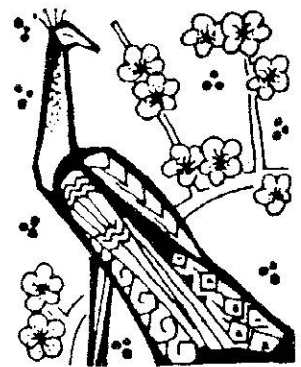
Việc so ở trên đây là so với gần 3 năm về trước. Lúc bấy giờ chưa hề có chuyện Đông Âu, chưa có chuyện Thiên An Môn, chưa có chuyện Panama, chưa có chuyện Nam Phi thả ông Nelson Mandela, chưa có chuyện bọn Sandinista thất cử ở Nicaragua, chưa có chuyện Liên Xô bỏ điều 6 trong Hiến Pháp (đảm bảo quyền lãnh đạo của Đảng Cộng sản), chưa có chuyện phong trào dân chủ nổi lên ở Ngoại Mông

mang đến sự từ nhiệm toàn bộ của Bộ Chính trị Trung ương Đảng Cộng sản Mông Cổ (đảng Cộng sản cầm quyền lâu đời thứ hai trên thế giới, chỉ thua có Đảng Cộng sản Nga).

• Chuyện gì xảy ra tại Hội Nghị Trung ương lần thứ 8?

Trước những áp lực trên, đòi hỏi ngày càng dân chủ hóa, Hà Nội từ tháng 2 đã đi một đường tạm gọi là ngoan mục, đó là cho phổ biến trước dự thảo cương lĩnh của hội nghị để cho mọi người được góp ý kiến. Theo tin xuất phát từ Hà Nội, thì đã có cả nghìn ý kiến được gửi đến báo hay được đưa ra tại địa phương. Nhiều ý kiến nói rất thẳng, rất mạnh nhưng tựu chung cũng chỉ nói có một vấn đề, đó là cần trong sạch hóa guồng máy và đảng Cộng sản Việt Nam. Một hai ý kiến khác đưa ra về vấn đề đổi mới kinh tế. Trong khi đó còn nhiều vấn đề khác, như các loại tự do, dù không được nhắc đến. Nói cho cùng, sự cho mở nắp có kiểm soát chặt chẽ.

Tuy nhiên, cũng lại dựa vào những gì đã được tiết lộ, ta vẫn có thể hình dung được một vài

thể hình dung được một vài kết quả của Hội nghị Trung ương lần thứ 8 này.

Thứ nhất là chuyện thanh trừng, ít nhất cũng đến 15% đảng viên Đảng Cộng sản Việt Nam. Để lấy lại niềm tin nơi dân chúng, đảng đã cho nói thả dạn về những hiện tượng tham ô, hủ hóa, "mất phẩm chất đảng viên". Trong một cuộc thảo luận trên đài Hà Nội, phát thanh ngày 26-2 Cộng sản để cho một thảo luận viên, Dương Đắc Cử nói: "Những đảng viên thiếu tinh thần trách nhiệm đáng nhẽ phải được xử lý đúng cách nhưng cho đến giờ, chưa có hành động từ phía Đảng... Chúng ta phải nêu ra những đảng viên không hoạt động... Những trường hợp đó có nhiều". Được hỏi nhiều là bao nhiêu, một thảo luận viên khác, tên Nguyễn Ngọc Thận, cho biết là "khoảng 15%". Mặt đầu cuộc thảo luận trên đây là nói riêng về một xí nghiệp Thống Nhất ở Hà Nội, cuối cùng người điều hợp viên cũng đã tổng quát hóa ra thành: "trong Đảng chừng 15% số đảng viên còn được xem là yếu và không thể thành cốt lõi để hướng dẫn quần chúng được".

Một độc giả tờ Quân Đội Nhân Dân, tên Phạm Hải Nam, thì đòi Đảng phải "sửa sai từ cấp cao nhất tức Bộ Chính trị xuống đến các tổ đảng" cũng như đề nghị thay thế Đảng "để khai trừ ra khỏi hàng ngũ Đảng những thành phần tham ô và tì vết". "Nếu cần", ông ta nói, có thể đuổi từ "một phần ba đến một nửa số đảng viên". Một bức thư khác đòi phạt cả "những ủy viên Trung ương và Bộ trưởng" nếu những cấp này bị khám phá ra là đáng trừng phạt (AFP ngày 10-3-90). Đến đây, ta nghĩ ngay đến vụ Đường Sơn Quán mà báo Hà Nội phơi bày ngày 3-3, nơi này công an đã bắt được gần 100 viên chức cao cấp ở trong Đảng Cộng sản Việt Nam và chính phủ đi phè phỡn ăn chơi đàng điếm với khoảng 20 ngàn tiền trong những năm qua. Như vậy, là có thể nói được là: Chắc chắn một trong những kết quả của Hội nghị Trung ương lần này sẽ có một màn thanh trừng và khai trừ ra khỏi Đảng ít nhất là 15% và có thể lên đến 30% đảng viên (chứ một nửa thì có lẽ hơi quá, mặc dầu riêng con số "một nửa" đã đưa ra và những cán bộ cao cấp đã được nhắc đến đủ chứng tỏ là lòng tin ở Đảng giờ này không còn là bao).

Thứ hai là vấn đề kinh tế nổi rộng, thả lỏng. Đây là bất chúc Lenin, nổi rộng để cho bà con xả hơi - như đã xảy ra ở trong Nam trong vòng hơn hai năm qua, và giờ này cũng đã lan tràn ra đến cả Hà Nội phần nào. Việc Hội đồng Bộ trưởng Cộng sản hôm 5-3 ra quyết định số 66-HĐBT cho bà con nông dân "miễn thuế nông nghiệp" 50% trong hai năm 1990 và 1991 (để bằng một năm như Hồ Chí Minh mong muốn trong di chúc năm 1969) cũng là một bằng chứng nữa. Luật đầu tư ngoại quốc là một biểu hiện thứ ba cho chính sách kinh tế này. Tuy nhiên, Cộng sản Việt Nam vẫn chờ bắt con cá xộp là Mỹ nhưng chưa xong.

Thứ ba là vấn đề ngoại giao hết hung hăng sẽ rất nhún nhường, cầu tài, nếu không muốn nói là xin xỏ. Sở dĩ phải làm vậy là vì cả khối "các nước bạn" Đông Âu giờ này không tình nghĩa gì. Liên Xô cũng giảm viện trợ kinh tế, rút bớt viện trợ quân sự, rút quân khỏi Cam Ranh, chưa kể trước sau gì cũng sẽ đuổi hết các "công nhân xuất khẩu" về. Nếu trước đây cái lầm lẫn chiến lược của Hà Nội là đã đặt hết cả tiền của mình vào cửa Liên Xô và Đông Âu thì giờ này Hà Nội đang lãnh cái hậu quả đã nam là "vỡ mặt". Tàu Cộng thì còn đang muốn làm cao ngày nào chưa có giải pháp ổn thỏa ở Cam Bốt. Mỹ cũng vậy, nếu không muốn nói là còn muốn xoáy thêm vào vết thương cho nó xót. Hà Nội sẽ không còn một con đường nào ngoài lạy lục thêm với Mỹ và với Trung Cộng.

Song thứ tư mới là then chốt nhất, tức là vấn đề tranh thủ nhân tâm ở trong và ngoài nước. Về mặt này, Việt cộng đang chơi trò nhún ở ngoài, cứng ở trong. Có nghĩa là đối với kiều bào ở ngoài nước, chúng sẽ “nhún như con chì chì” rồi chơi thêm màn ly gián, còn đối với ở trong nước, chúng sẽ cho hiểu rõ rằng là: Tao chỉ nói rộng kinh tế thôi, chứ chính trị thì tao sẽ không chấp nhận một sự thách đố nào. Đó là lý do tại sao chúng đã bắt đầu từ tháng 12 năm ngoái. Đó cũng giải thích tại sao chúng tìm cách “ôm” nhóm Câu Lạc Bộ Kháng Chiến ở miền Nam vào trong lòng chế độ bằng cách cho lập Hội Cựu Chiến sĩ mới, ra mắt ngày 5-3 ở Hà Nội, với tướng Song Hào - đàn em của Võ Nguyên Giáp - làm Chủ tịch, Huỳnh Đắc Hương và Trần Văn Trà - hai người miền nam làm Tổng bí thư và Phó Chủ tịch bên cạnh Nguyễn Đôn và Lê Hiến Mai - hai người miền Bắc nữa làm Phó Chủ tịch. Như vậy, nhóm Câu Lạc Bộ Kháng Chiến không còn lý do tồn tại riêng biệt nữa trong khi hai người của họ thì bị kèm bởi ba người của miền Bắc.

• Liệu có đủ?

Trên đây là tính toán của Hà Nội. Tóm lại, có rất nhiều bước thụt lùi nhưng Hà Nội vẫn tính nắm vai chủ động để phá các mũi dùi của phong trào dân chủ Việt Nam đang rộ nở ở hải ngoại. Liệu họ có thể thành công được không?

Hà Nội sẽ thành công nếu chúng ta ở ngoài khoanh tay, ngủ kỹ, lấy thái độ “chờ sung rụng”, hay cho là “bất chiến tự nhiên thành”. Hà Nội có nhiều nhược điểm mà chúng ta có thể đánh vào hay khai thác nhưng lúc nào cũng phải bám sát tình hình, tỷ dụ:

- Sự tranh chấp Nam bắc rất gay gắt trong hàng ngũ Cộng sản. Nhóm miền Nam (Trần Văn Trà, Nguyễn Hộ...) được lòng dân phần nào vì dám nói thẳng, nói thật, đưa ra những quan niệm tiến bộ hơn miền Bắc nhiều. Tuy nhiên, họ là những “tướng không có quân”, một loại “chó không có răng”, nên rất dễ bị Hà Nội khóa miệng - như đã xảy ra với báo Truyền Thống Kháng Chiến. Nếu không có cách nói lên quan điểm của mình thì nhóm này sau một thời gian ngắn sẽ hoàn toàn mất uy tín đối với dân sẽ bị coi là một loại “đôi lập cuội”.

Hai phe Lê Đức Thọ (bảo thủ) và Nguyễn Văn Linh (tiến bộ hơn chút nhưng vẫn bảo thủ trọn nghĩa không chấp nhận dân chủ thực sự, dân chủ đa nguyên) găm ghề nhau rất kỹ. Hai bên đang tìm cách “cài nhau” đến nơi đến chốn để có khả năng đi đến chỗ chết chìm cả đám. Phe Thọ thì trách phe Linh - Thạch ngày thơ. Rút quân ra khỏi cam Bốt mà chẳng thấy tiền Mỹ đâu! Võ Văn Kiệt vừa phe Linh vừa phe miền Nam thì chơi cú “Đường Sơn Quán là để có hồ sơ trên cả một núi người trong guồng máy đảng và Nhà Nước, trong đó có rất nhiều người của phe Lê Đức Thọ - Nguyễn Đức Tâm.

- Đó là chưa kể phe bộ đội, đứng ngoài cuộc tranh chấp ngày càng đối, bị hy sinh, thiệt thòi, bị bỏ rơi, nên đang chờ một “minh tướng”.

Còn người dân liệu có chấp nhận giải pháp Hà Nội, có thể no bụng nhưng vẫn đối tự do, đối dân chủ? Còn chúng ta, những người Việt hải ngoại?

• Nguyễn Ngọc Bích

